

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Навчально-науковий інститут державного управління

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Чикаренко І.А.

«01» грудня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціальне підприємництво»

Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус	вибіркова
Загальний обсяг	4 кредитів ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	диференційований залік
Термін викладання	4-й семестр
Мова викладання	українська

Викладач: доц. Тарасенко Т. М.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальне підприємництво» для бакалаврів спеціальності 231 Соціальна робота / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», кафедра державного управління і місцевого самоврядування. Дніпро : НТУ «ДП», 2022. 16 с.

Розробники:

- Тарасенко Тетяна Миколаївна – доцент, доктор наук з державного управління, доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування;
- Бородін Євгеній Іванович – професор, доктор історичних наук, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання;
- базові дисципліни (за наявності);
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки бакалаврів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм.

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	Ошибка! Закладка не определена.
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	Ошибка! Закладка не определена.
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ... Ошибка! Закладка не определена.	
5.1 Тематичний план та розподіл обсягу часу за видами навчальних занять	5
5.2. Індивідуальне завдання	7
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	7
6.1 Шкали	7
6.2 Засоби та процедури	8
6.3 Критерії	9
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ Ошибка! Закладка не определена.	3
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	Ошибка! Закладка не определена.

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти загальних і професійних компетентностей спрямованих на підвищення спроможності до розв’язання складних професійних завдань у сфері соціальної роботи на основі знань особливостей соціального підприємництва й формування вмінь враховувати його можливості у розв’язанні соціальних проблем та запровадженні соціальних інновацій.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
шифр ДРН	Зміст
ДРН – 01	знати сутність, види, особливості соціального підприємництва та вміти враховувати можливості соціального підприємництва у розв’язанні соціальних проблем, створенні соціальної цінності, запровадженні соціальних інновацій, сприянні соціально-економічного розвитку територій як основи формування здатності діяти відповідально та свідомо
ДРН – 02	вміти розробляти шляхи вирішення соціальних проблем, знаходити ефективні методи їх вирішення на основі знань особливостей здійснення соціального підприємництва неприбуткових організацій та соціального підприємництва суб’єктів приватного права
ДРН – 03	знати нормативно-правові засади створення та діяльності соціальних підприємств в Україні, Європейському Союзі, пріоритети, завдання державної політики сприяння соціальному підприємству й регіональних, місцевих програм у цій сфері та демонструвати на основі цих знань здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту
ДРН – 04	вміти враховувати кращі зарубіжні та вітчизняні практики соціального підприємництва, здобутки й перспективи розвитку та демонструвати на цій основі здатність генерувати нові ідеї застосування можливостей соціального підприємництва для реалізації завдань соціальної роботи в громаді

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті дисциплінарні результати навчання
Б5 «Основи соціальної роботи»	<ul style="list-style-type: none"> - <i>здатність обґрунтовувати</i> шляхи подолання проблем, складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки <i>на основі знань</i> суб’єктів та об’єктів, методів, форм та технологій соціальної роботи, загальних засад індивідуальної, групової соціальної роботи; - <i>вміння приймати</i> професійні рішення у соціальній сфері, зокрема розробляти плани, програми заходів <i>на основі знань</i> мети, завдань, напрямів, пріоритетів, складових соціальної роботи, професійних цінностей соціальної роботи, системи публічного управління та адміністрування у соціальній сфері, функцій соціальних працівників, методів на форм соціальної роботи; - <i>здатність обґрунтовувати</i> шляхи подолання проблем, складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки <i>на основі знань</i> суб’єктів та об’єктів, методів, форм та технологій соціальної роботи, загальних засад

Назва дисципліни	Здобуті дисциплінарні результати навчання
	індивідуальної, групової соціальної роботи; - <i>вміння приймати</i> практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки <i>на основі застосування</i> принципів соціальної роботи, стандартів, нормативно-правових засад соціальної роботи, методів та форм соціальної роботи, знань мережі закладів соціальної роботи, основ надання соціальних послуг, технологій інституційно-організаційного забезпечення соціальної роботи;

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		Денна / Вечірня		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	56	17	39	6	55
практичні	64	34	30	6	55
лабораторні	–	–	–	–	–
семінари	–	–	–	–	–
РАЗОМ	120	51	69	10	110

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

5.1 Тематичний план та розподіл обсягу часу за видами навчальних занять

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	56
ДРН – 01	1. Соціальне підприємництво	10
	1.1. Поняття «соціальне підприємництво»	
	1.2. Види та особливості соціального підприємництва	
ДРН – 02	1.3. Можливості соціального підприємництва у розв'язанні соціальних проблем, запровадження соціальних інновацій, сприяння соціально-економічного розвитку територій	12
	2. Соціальне підприємництво неприбуткової організації	
	2.1. Особливості соціального підприємництва різних видів неприбуткових організацій (благодійна організація, громадська організація, релігійна організація, інші види неприбуткових організацій)	
	2.2. Реєстрація та звітування соціальних підприємств, які мають статус неприбуткової організації	
ДРН – 02	2.3. Підходи до вимірювання соціальної цінності та результатів діяльності соціальних підприємств	12
	3. Соціальне підприємництво суб'єктів приватного права	
	3.1. Соціальне підприємництво на основі утворення приватної особи	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	3.2. Соціальне підприємництво фізичних осіб	
	3.3. Підходи до вимірювання соціальної цінності та результатів діяльності соціальних підприємств	
ДРН – 03	4. Державна політика сприяння соціальному підприємництву	12
	4.1. Розвиток нормативно-правових засад соціального підприємництва в Україні та країнах ЄС	
	4.2. Загальнодержавні стратегічні документи, програми з питань соціального підприємництва	
	4.3. Регіональні та місцеві програми розвитку соціального підприємництва	
ДРН – 04	5. Кращі практики соціального підприємництва	10
	5.1. Практика соціального підприємництва в США, країнах ЄС	
	5.2. Практика соціального підприємництва в Україні	
	5.3. Соціальне підприємництво в громаді: здобутки та перспективи	
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ		64
ДРН – 01	1. Роль та місце соціального підприємництва у вирішенні соціальних проблем	12
	1.1. Сутність та місце соціального підприємництва в публічній сфері	
	1.2. Види та особливості соціального підприємництва	
	1.3. Можливості соціального підприємництва у розв'язанні соціальних проблем, запровадження соціальних інновацій, сприяння соціально-економічного розвитку територій	
ДРН – 02	2. Особливості соціального підприємництва неприбуткових організацій	14
	2.1. Соціальне підприємництво громадських, благодійних, волонтерських та інших видів неприбуткових організацій	
	2.2. Реєстрація та звітування соціальних підприємств, які мають статус неприбуткової організації	
	2.3. Підходи до вимірювання соціальної цінності та результатів діяльності соціальних підприємств неприбуткових організацій	
ДРН – 02	3. Соціальне підприємництво суб'єктів приватного права	12
	3.1. Соціальне підприємництво на основі утворення приватної особи	
	3.2. Соціальне підприємництво фізичних осіб	
	3.3. Підходи до вимірювання соціальної цінності та результатів діяльності соціальних підприємств, заснованих на моделях соціального бізнесу	
ДРН – 03	4. Державна політика сприяння соціальному підприємництву	12
	4.1. Нормативно-правові засади соціального підприємництва в Україні	
	4.2. Нормативно-правові засади соціального підприємництва країнах ЄС	
	4.3. Стратегічні документи, програми з питань соціального підприємництва загальнодержавного рівня	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	4.4. Практика втілення регіональних та місцевих програм розвитку соціального підприємництва	
ДРН – 04	5. Кращі практики соціального підприємництва	14
	5.1. Практика соціального підприємництва в США, країнах ЄС	
	5.2. Практика соціального підприємництва в Україні	
	5.3. Соціальне підприємництво в громаді: здобутки та перспективи	
РАЗОМ		120

5.2. Індивідуальне завдання: «Характеристика соціального підприємництва» полягає у розкритті та захисті здобувачами вищої освіти відповідей на питання:

- навести два-три визначення поняття «соціальне підприємництво», розкрити спільне та відмінності в цих визначеннях;
- виокремити ключові слова, що характеризують поняття «соціальне підприємництво» та розкрити їх значення;
- навести приклад кращих практик соціального підприємництва в Україні;
- навести приклад кращих практик соціального підприємництва в зарубіжних країнах.

Підготовлені відповіді представити до обговорення в групі. Під час представлення результатів виконання індивідуального завдання передбачено процедуру peer-assessment (оцінювання з боку інших здобувачів освіти).

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / excellent
74...89	добре / good
60...73	задовільно / satisfactory
0...59	незадовільно / fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності здобувача вищої освіти за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня (для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час екзамену за бажанням студента
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	командне / індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час *екзамену* має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово 	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	95-100
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79
	<p>Задовільне володіння проблематикою галузі.</p>	70-73

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ◆ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; <p>4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту	85-89

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	особистості (не реалізовано три вимоги)	
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Використовуються комп'ютерне та мультимедійне обладнання, дистанційна платформа Moodle, MS Office (застосунок Teams).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Посібник / Свинчук А.А., Корнецький А.О., Гончарова М.А., Назарук В.Я., Гусак Н.Є., Туманова А.А. Київ : ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2017. 188 с. URL:
2. Розвиток соціального підприємництва в Україні. Біла книга. Під загальною редакцією Валерія Кокотя. Київ ;, 2020. 98 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1Th4nsvSkcLEpZmKg0b6BztOZCLBl_5S/view
3. Соціальне підприємництво в Україні. Зелена книга. Під загальною редакцією
4. Валерія Кокотя. Київ; 2020. 89 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1yfrAPFZ2fB66i7hAgEkn_WVK3jAaDTd4/view
5. Соціальне підприємництво. Бізнес-модель. Реєстрація. Оподаткування. / Долуда Л., Назарук В., Кірсанова Ю. – Київ, ТОВ «Агентство «Україна», 2017. 92 с. URL: https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/02/Social_Entrepreneurship_web.pdf
6. Смаль В., Кокоть В. Що слід знати про соціальне підприємництво. Посібник. Київ. 2017. 58 с. URL: http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/Social_Entrepreneurship_Guide-WEB-1.pdf
7. Соціальне підприємництво: посібник для викладачів курсу / за наук. редакцією к.е.н. А. О. Корнецького Київ : Фамільна друкарня Huss, 2019. 160 с. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/18336/Sotsialne_pidprijemnytstvo_posibnyk_dlia_vykladachiv_kursu.pdf?sequence=1&isAllowed=y
8. Фрір Спреклі Курс планування соціального підприємництва. Посібник з Планування Соціального Підприємництва. За підтримки Британської Ради. 2011. 71 с. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/posibnik_z_planuvannya_socialnogo_pidprijemstva.pdf

Додаткові

1. Кейс-стаді. Соціальне підприємництво та інклюзія. Досвід українських міст. Федерація канадських муніципалітетів / Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство

- для розвитку міст», 2020. URL: http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Case_Study_PLEDDG_SocP.pdf
2. Соціальне підприємництво як відповідь суспільства на соціальні потреби. Дія Сіті. Актуальна добірка матеріалів від експертів LIGA ZAKON. 21.07.2021. https://biz.ligazakon.net/interview/205014_sotsalne-pdprimnitstvo-yak-vdpovd-susplstva-na-sotsaln-potrebi
  3. Допомогти раз. Або раз і назавжди. Соціальне підприємництво для громадських та благодійних організацій. https://socialbusiness.in.ua/knowledge_base/dopomohty-raz-abo-raz-i-nazavzhdy-sotsial-ne-pidpriemnytstvo-dlia-hromads-kykh-ta-blahodiynykh-orhanizatsiy/
  4. Соціальне підприємництво: теорія, практика та міжнародний досвід. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції 18 травня 2018 року. Київ : КНЕУ, 2018. 275 с. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/Faculty_of_Economics_and_Administration/news/20180613/18-5454.pdf
  5. Практичний аналіз розвитку соціального підприємництва. Координатор проєктів ОБСЄ в Україні. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/a/9/426392.pdf>
  6. Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Соціальне підприємництво як інноваційний інструмент вирішення суспільних проблем: передумови становлення та активізації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Вип. 6. Ч. 2. С. 129 – 132. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/6_2_2016ua/33.pdf
  7. Косович Б. І. Соціальне підприємництво в Україні: актуальні питання становлення. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 77-81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2020_3_16
  8. Кифяк В. І., Малиш Л. Б. Соціальне підприємництво: проблеми та перспективи. *Бізнес Інформ*. 2020. № 5. С. 275-280. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2020_5_38
  9. Дзюбинська О. В. Соціальне підприємництво та його імплементація в регіональну систему управління побутовими відходами. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 52(2). С. 60-65. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2020_52\(2\)_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2020_52(2)_12)
  10. Утеченко Д. М. Соціальне підприємництво як засіб розвитку людського капіталу сільських територій. *Агросвіт*. 2020. № 21. С. 78-84. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3323&i=10>
  11. Смутчак З. В. Соціальне підприємництво в Україні: гендерний аспект. *Вісник післядипломної освіти*. Серія : Соціальні та поведінкові науки. 2021. Вип. 15. С. 165-179. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vispdoso_2021_15_13
  12. Фесіна Ю. Г., Дзюбинська О. В. Соціальне підприємництво у формуванні кругової моделі поводження з побутовими відходами регіону. *Економічні науки*. Серія : Регіональна економіка. 2020. Вип. 17. С. 259-277. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnre_2020_17_28
  13. Лункіна Т. І. Соціальне підприємництво в Україні як сучасний тренд розвитку: особливості, фінансові аспекти. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 39. С. 297-303. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ifrctr_2020_39_51
  14. Комісаренко А. О. Соціальне підприємництво як ефективний механізм сталого розвитку в Україні. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України*. Серія : Державне управління. 2021. № 1. С. 140-147. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnaddy_2021_1_21
  15. Горин В. П., Булавинець В. М. Соціальне підприємництво як інструмент диверсифікації фінансування соціальної політики. *Агросвіт*. 2021. № 15. С. 29-35. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3469&i=3>
  16. Біла І. С., Шевченко О. О. Соціальне підприємництво – сучасний тренд економічного розвитку. *Наукові записки НаУКМА*. Економічні науки. 2021. Т. 6, вип. 1. С. 28-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaUKMAe_2021_6_1_7
  17. Міхайліна Т. В., Мозговая Н. А. Соціальна функція держави та соціальне підприємництво: аспекти співвідношення. *Науковий вісник Ужгородського*

національного університету. Серія : Право. 2022. Вип. 70. С. 48-52. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2022_70_9

18. Бортнік С. Соціальне підприємництво як інструмент вирішення суспільних проблем в контексті цілей сталого розвитку України. *Економічний форум*. 2022. № 2. С. 101-111. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2022_2_15

19. From «heropreneurship» to activating changemakers: What is the future of social entrepreneurship in Europe? *Social Innovation. World Economic Forum* 2022. Nov 3. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2022/11/what-is-the-future-of-social-entrepreneurship-in-europe/>

20. Defourny Jacques, Nyssens Marthe (eds.) *Social enterprise in europe: recent trends and developments*. University of Liège. Belgium. 40 p. URL: https://base.socioeco.org/docs/wp_08_01_se_web.pdf

Нормативно-правові акти

1. ЗУ Про громадські об'єднання. 22 березня 2012 р. № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>

2. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19.04.2011 р. № 3236-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>

3. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-У1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>

4. Про соціальні послуги: Закон України 17.01.2019 р. № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

5. ЗУ Про органи самоорганізації населення. 11 липня 2001 р. № 2625-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text>

6. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

7. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки: указ Президента України від 07.09.2021 р. № 487/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text>

8. Концепція реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року: розпорядження КМУ від 24.01.2020 р. №66-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#Text>

Інформаційні ресурси

1. Українська соціальна академія координата соціального бізнесу. <https://social-academy.com.ua/>

2. Social Business in UA – єдиний в Україні спеціалізований портал про соціальне підприємництво <https://socialbusiness.in.ua/author/social-business-in-ua/>

3. Європейський простір. URL: <https://euprostir.org.ua/>

4. Моделі співпраці між соціальними підприємствами та традиційним бізнесом. https://drive.google.com/file/d/1b5q5B9nzQl67KYUdBKiby3aD_9JpZhux/view

5. Хакатони #SocialBusinessInUA 2019: топ-50 ідей для створення соціальних підприємств. <https://drive.google.com/file/d/1gGp78bL3nO2ER7n3IYN2SUKuDahX7ENN/view>

6. Волонтерська платформа в Україні. https://platforma.volunteer.country/about_us

7. Соціальне підприємництво – Prometheus/. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:WNISEF+SE101+2017_T4/about

8. Social Enterprise Journal. URL: <https://www.emeraldgroupublishing.com/journal/sej>

9. Social enterprises. Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs. European Commission. URL: https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/proximity-and-social-economy/social-economy-eu/social-enterprises_en

10. Social Entrepreneurship in Europe- An OECD-European Commission Project. OECD . URL: <https://www.oecd.org/cfe/leed/social-entrepreneurship-oecd-ec.htm>

11. European Social Entrepreneur. URL: <https://socialentrepreneur.eu/>

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціальне підприємництво»
для бакалаврів спеціальностей 231 Соціальна робота

Розробники:
Тетяна Миколаївна Тарасенко
Євгеній Іванович Бородін

В редакції авторів

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19